

Høring Forsknings- og utdanningskomiteen 2025 - budsjett 2026

Museumsforbundet representerer i tillegg til universitetsmuseene også flere av Freds- og menneskerettssentrene under Kunnskapsdepartementet samt 22.-juliseret.

Dagens situasjon med krig både i Ukraina og Midtøsten, og konflikter flere steder i verden, økende grad av polarisering i pågående samfunnsdebatter gjør det særlig viktig at kunnskapsinstitusjonene bidrar med god kunnskap og formidling av historie og kultur. HL-senterets siste undersøkelser viser at rasisme og antisemittiske holdninger øker, og økt intern og ekstern beredskap er derfor viktig. Kulturlivet som kunnskapsbygger og motstemme overfor forsøk på å undergrave kultur er viktig for land i krig og krise. Dette er også viktig for den interne beredskapen i Norge, noe som heldigvis ble løftet frem i stortingsmeldingen som fulgte opp totalberedskapskommisjonens arbeid.

Nytt museumsbygg i Tromsø

Det er gledelig at departementet foreslår å bevilge 65 mill. kroner i 2026 til forprosjekt for nytt bygg til Norges arktiske universitetsmuseum ved UiT. Det vil sikre utredning av konseptet med å flytte museet til Kulturkvartalet i sentrum, noe som vil bidra til å øke tilgjengeligheten til museet for publikum.

Forskning i museene

Museumsforbundet har i gjentatte høringer fremsnakket behovet for å øke forskningsaktiviteten i museene også utenfor UH-sektoren i Norge. Det er gledelig at det i 2025 er gitt Offentlig Phd-prosjekter til åtte museumsprosjekter. I tillegg ble det i høst gitt tilsagn til fem nye samarbeidprosjektene gjennom midler fra KUDs satsing gjennom Forskningsrådet. Begge disse tiltakene vil bidra til å styrke finansieringen av forskningsarbeidet og løfte forskningen i museene samt å bygge sterkere forskningsmiljøer og nettverk i sektoren. Dette følger opp signalene i den siste Museumsmeldingen og KUDs budsjetter. Museumsforbundet forventer at dette følges opp og styrkes også i kommende budsjetter. Museumsmeldingen, som ble lagt frem i 2021, og senere budsjettproposisjoner fra KUD tydeliggjør at det er en plikt for museer å forske og at museene er sentrale forsknings- og kunnskapsaktører knyttet til immateriell kulturarv

Norges museumsforbund
Norwegian Museum Association
Akersgata 43
0158 OSLO, Norge/Norway

sek@museumsforbundet.no
museumsforbundet.no
org.nr 977237866

(jfr. forpliktelsen til UNESCO 20023-konvensjonen), kulturelt samspill og kritiske perspektiver.

Museumsforbundet er opptatt av at det bygges forskernettverk mellom museumsansatte forskere gjennom nettverksbygging og forskerskoler, og vi er partner i Forskerskolen NorMus for museer og kulturminnevern som har fått bevilgning fra NFR og starter opp for fullt i 2026. Museumsforbundet er partner i prosjektet og deltar aktivt i planlegging og tiltak i NorMus. I tillegg har Museumsforbundets seksjon for forskning aktiviteter som er forskningsfremmende og nettverksbyggende.

Tilgang til digital forskningslitteratur

Et viktig spørsmål for museene og Museumsforbundet er tilgang til digital forskningslitteratur gjennom de ulike litteraturlitebasene. Dette er også adressert i Museumsmedlingen fra 2021, og er en utfordring museumsansatte har hatt lenge. Tilgang er viktig for at forskere i alle museer skal få adgang til sentral forskningslitteratur slik at de kan drive forskning på like vilkår som ansatte i universitetssektoren. Så langt er det ikke skjedd noe som tyder på at man har en løsning på denne utfordringen. Vi vil gjøre komiteen oppmerksom på at man i Danmark for tiden gjennomfører et treårig prosjekt der de statsanerkjente museene får fri tilgang til KBs databaser. Målet er å kartlegge museenes bruk og dermed beregne kostnadene som vil påløpe ved å gi tilgang. Prøveprosjektet finansieres ved å benytte noen avsatte midler og en liten egenbetaling per forsker i de deltagende institusjonene. Museumsforbundet anbefaler at komiteen følger med på utviklingen av dette prosjektet og at man etablerer et liknende prosjekt i Norge. Museumsforbundet anbefaler at de ulike universitetene i Norge blir vertsinstitusjoner for museene i Norge. Dette vil styrke samarbeidet mellom museene og UH-sektoren ytterligere og gi gode gevinster i form av mer samarbeid fremover.

Fagskoler

Det er økende bevissthet om fagskolenes betydning for utdanning av håndverkere og særlig tradisjonshåndverk i små verneverdige fag. Det er viktig for museene og hele kulturmiljøvernet samt for gjennomføring av Kirkebevaringsfondets tildelinger til restaurering av kirkebygg. Behovet for håndverkere med riktig kunnskap vil øke fremover. Dersom man skal klare å møte behovet må utdanningsløpene styrkes. Det er derfor

Norges museumsforbund
Norwegian Museum Association
Akersgata 43
0158 OSLO, Norge/Norway

sekr@museumsforbundet.no
museumsforbundet.no
org.nr 977237866

positivt at KUD på Kap. 328 post 78 Museums- og kulturverntiltak foreslår en bevilgning på 2.6 mill. kroner til håndverksutdanning på NTNU. Museumsforbundet mener Kunnskaps- og forskningsdepartementet må gjøre sitt for å bidra til å sette fart i arbeidet med utdanning av flere håndverkere med spesialkompetanse innen tradisjonshåndverk som trengs for å sikre bygningsarven fremover.

Museumsforbundet vil ellers minne komiteen om at NOU 2025:3 *Ny kulturmiljølover* på høring og etter hvert vil bli behandlet i Stortinget. Den berører blant annet museene komiteen har ansvar for å ha et særlig blikk på. Det er viktig at også denne komiteen engasjerer seg i arbeidet med denne loven.